

3 • 2007

Pilkkijöitä jäällä kuurosokeiden SM -pilkkikilpailuissa Jyväskylässä 3.3.2007.

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Maaliskuu

Hilkan 80-vuotispäivillä

Kommunikaatiopalvelut

Tekstitettyjä ohjelmia halutaan lisää

Sisältö

Pääkirjoitus: Digitelevisio mahdollistaa erityisryhmille suunnatut palvelut.....	3
Hilkan 80-vuotispäivillä.....	4
Kommellusten matka.....	6
Kommunikaatiopalvelut - erityisosaimisen keskus.....	9
Tupa-palsta: Tulkkauksen etiikka....	10
Irman palsta: Kevyt pääsiäiskakku....	12
Helvi Pihlajaharjun muistolle.....	13
Hyvän elämän peruskiviä.....	14
Viisi kysymystä.....	15
Kalakerho Kalakaverien SM-pilkkikisat.....	16
Tekstitettyjä ja viittomakielisiä ohjelmia toivotaan lisää.....	17
Lontoo, vanha kotikaupunkini.....	18

Kannen kuvassa kuurosokeiden naisenergiaa Hilka Niemisen 80-vuotispäivillä. Istumassa päivänsankari ja Vieno Hyttinen, takarivissä (vas.) Anita Palo, Liisa Huttunen, Tuula Hartikainen ja Hilka Kasurinen. Kuva: Tuija Wetterstrand.

Lontoo iltavalaistuksessa. Kuvan otti Seija Troyano, jonka juttu paluusta vanhaan kotikaupunkiin löytyy sivulta 18.

Tietoisku:

Pääsiäinen on kevätpäiväntasausta seuraavan täydenkuun jälkeinen sunnuntai. Se määrää monien muiden juhlapyhien paikat. Pääsiäisen tarkka päivä lasketaan vanhan, monimutkaisen kaavan mukaisesti. Käytännössä pääsiäinen sattuu 22.3.-25.4. väliselle ajalle. Tänä vuonna pitkäperjantai on 6.4. Ohjeet pääsiäisen ajankohdan laskemiseksi löytyvät Ajaston sivuilta <http://www.ajasto.fi/ajastaika/> valitse linkki vain verkossa

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy perjantaina 20.4. Aineiston on oltava toimituksessa 4.4. mennessä.

TUNTOSARVI 33. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry.
Toimitus: Päätoimittaja, tiedottaja Tuija Wetterstrand, puh. (09) 54953521, matkap. 040 73 2026, tekstip. (09)54953526, faksi (09) 54953517, sähköp. tiedotus@kuurosokeat.fi
Toimitusneuvosto: Päivi El Gharb, Carita Halme, Esko Jäntti, Kauko Kokkonen, Anu Mikkola, Raili Karisaari (siht), Tuija Wetterstrand (päätoimittaja). **Hinta:** Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteenä, videona, ja/tai sähköisenä versiona. Ruotsinkielinen Känfelspröten ilmestyy 6 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, puh. (09) 5495 350, tekstipuh. (09) 5495 3526, faksi (09) 5495 3517, sähköp. kuurosokeat@kuurosokeat.fi Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Internet:** www.kuurosokeat.fi. **Painopaikka:** Cityoffset, Tampere

Digitelevisio mahdollistaa erityisryhmille suunnatut palvelut

Yleisradio järjesti YLE ja aistivamaiset vuoropuheluseminaarin 8.3.2007. Seminaarissa pohdittiin, miten YLE:n ohjelmatarjonta voisi parhaiten palvella erityisryhmiä ja heidän tarpeitaan.

TV-maksut ovat kaikille samat, vaikka jotkut väestöryhmät esimerkiksi kuulo- tai näkövammaiset eivät voi hyödyntää läheskään kaikkea ohjelmatarjontaa. Digitelevision luvataan tuovan helpotusta tähän tilanteeseen: monet palvelut, jotka aikaisemmin ovat olleet joko mahdottomia tai ainakin liian kalliita, voidaan uudella tekniikalla toteuttaa melko vaivattomasti.

YLE:ltä luvattiin, että kevään 2007 aikana äänitekstitys laajenee myös muiden YLE:n kanavien ulkomaisiin tekstitettyihin ohjelmiin. Ruotsinkielinen äänitekstityspalvelu käynnistyy samoin tämän kevään aikana. Kotimaisten ohjelmien tekstityspalvelua on laajennettu, ja nyt noin 30:een prosenttiin kotimaisia ohjelmia voi halutessaan valita tekstityksen. Valitettavasti ajankohtaisohjelmien tekstitystä ei ole edelleenkään riittävä-

sti. Sekä äänitekstitys että tekstityspalvelu käyttävät digiboksin hollannin kieliasetuksia: äänitekstitystä käyttävät valitsevat hollannin ensisijaiseksi kieleksi, tekstitettyjä ohjelmia seuraavat puolestaan valitsevat hollannin ensisijaiseksi tekstityskieleksi.

Television ohjelmatarjonnan seuraamista helpottavia palveluja pitää kuitenkin aktiivisesti vaatia ja palvelujen tarve tulee perustella aina uudelleen. Tärkeää olisi saada myös kaupalliset televisiokanavat tarjoamaan vastaavia palveluita.

Suomen Kuurosokeat ry on mukana Kuulonhuoltoliiton ja Kuurojen Liiton vetämässä tekstitystyöryhmässä, joka tekee jatkuvasti työtä tv-tekstityksen lisäämisen puolesta. Tekstityksen ja viittomakielisten ohjelmien lisäämisen tarpeesta lisää sivulla 17.

Mukavaa alkanutta kevättä kaikille!

Tuija Wetterstrand
tiedottaja, Tuntosarven päätoimittaja ■

Hilkan 80-vuotispäivillä

Hilkka oli ennen juhlia ennättänyt totutella olemaan 80-vuotias jo kahden päivän ajan, sillä hänen varsinainen syntymäpäivänsä on 23.2. Hilkka itse sanoi, että tuntee olevansa jo vanha. Tämä väite kumottiin moneen kertaan päivän mittaan. Kuva: Tuija Wetterstrand.

Tuija Wetterstrand

Kirpeän aurinkoisena pakkassunnuntaina helmikuun 25. päivä Tampereen Tuomiokirkonkadulla, Tampereen Viittomakieliset ry:n toimitilojen ulko-oven molemmin puolin paloivat soihdut. **Hilkka Niemisen** 80-vuotissyntymäpäiväjuhlat olivat aluillaan.

Päivänsankari itse istui lahjapöydän vieressä toivottamassa vieraat tervetulleeksi. Valkoiset liinat hohtivat pöydissä, taustalla soi musiikki, onnittelumalja ojennettiin tarjottimella. Kaikki sujui alusta lähtien hyvin. Hilkka oli valjastanut sekä ystävät, naapurit että koko oman sukunsa avuksi

syntymäpäivien järjestelytoimikuntaan. Paikalla oli Hilkan tytär **Tuula**, kuusi Hilkan seitsemästä lapsenlapsesta ja vielä neljä lastenlastenlasta.

Hilkka Nieminen oli jo hyvissä ajoin varannut Tampereen Viittomakieliset ry:n toimitilan syntymäpäiväjuhliansa varten. Järkytys oli suuri, kun Hilkka kuuli, että yhdistys tammikuun kokouksessaan päätti etsiä uudet toimitilat ja antoi johtokunnalle valtuudet myydä nykyiset. Onneksi varaus piti ja Hilkan 80-vuotissyntymäpäivät olivat todennäköisesti viimeiset juhlat, jotka näissä vanhoissa toimitiloissa

Työntekijöitä onnittelemassa: Kai Leinonen, Marjatta Puromäki ja Kaija Pekkanen. Kuva: Anita Palo

järjestettiin. Juhlapaikan koko rajoitti kuitenkin kutsuttujen määrää. "Kuurosokeiden kerhon väen ja naapurit olen kahvittanut erikseen", Hilkka kertoi.

Kuurosokeista paikalla oli puheenjohtaja Tuula Hartikaisen lisäksi **Anita Palo** ja **Hilkka "Justiina" Kasurinen** Helsingistä sekä **Vieno Hyttinen** ja **Liisa Huttunen** Tampereelta. Vieron kanssa Hilkka on kirjoittanut yhteisen runokirjan, Justiinan kanssa on suunnitteilla uusi kirjahanke.

Tervetuliaispuheessaan Hilkka kiitti elämää, joka on lahjoittanut hänelle niin monta ystävää.

Ennen ruokailun alkua Näkövammaisäätiön asiamies, järjestöneuvos **Arvo Karvinen** piti koskettavan pu-

heen päivänsankarille. Arvo Karvinen tunnusti ihastuneensa "Tyttö kulki kujanilla" kirjassa kuvattuun nuoreen Hilkkaan. "Haltioidun tuosta nuoresta työstä niin, että tulin jopa mustasukkaiseksi, kun seuraavassa kirjassa Hilkka kertoo ensisuudelmastaan." Arvo Karvinen kiitteli myös sitä, kuinka Hilkan runot ja tarinat ovat rikastuttaneet meidän kaikkien elämää. Ne kuvailevat kauniisti luontoa, ja ovat siksi erityisen tärkeitä juuri näkövammaiselle. Kirjoissa on myös paljon tärkeitä kansatieteellisiä huomioita.

Maukkaan lihakeiton jälkeen puheenvuoron pitivät Hilkan tytär ja sisar. Kakkukahvien lomassa kuuntelimme upeaa musisointia, josta vastasivat Hilkan latvialaiset naapurit **Román** ja **Marina** sekä jatsilaulajatar **Gilda**. Osa kappaleista oli Hilkan omiin runoihin sävellettyä musiikkia, jotka Gilda upeasti tulkitsi. Myös Tuula Hartikainen ihasteli omassa puheessaan Hilkan runoja. "Niissä on ajatusta ja koskettavia luontokuvauksia."

Iltapäivän valloittavimmasta esityksestä vastasi **Liisa Huttunen**. Liisa taikoi pureskelemansa ja nielemänsä pastillit taas ehjiksi ja paperipallot muuttivat paikkaa hattujen alla. Yleisön joukosta kolme vapaaehtoista sai hauskuuttaa yleisöä, kun Liisa houkutteli jokaista leikkimään kanaa ja hautomaan munan yleisön ihmeteltäväksi.■

Kommellusten matka

Loppu hyvin, kaikki hyvin! Arvo Karvinen ja Justiina junassa, paluumatkalla Tampereelta. Kuva: Anita Palo.

Tuija Wetterstrand

Hilkka Niemisen helsinkiläinen kutsuvierasjoukko koki kommellusten matkan Helsingistä Tampereelle ja takaisin. Olimme sopineet tapaamisesta päärautatieasemalla aikataulujen alla kello yhdeksältä. Kymmentä vaille istuin vielä bussissa, kun **Arvo Karvinen** soittaa. Hän kertoo, että lähteeikin jo aikaisemmalla junalla, ja odottaa meitä muita Tampereen rautatieaseman kahviossa. "Sitten vie-

lä toinen juttu", Arvo jatkaa. "Juttelin taksikuskini kanssa matkastani ja hän kertoi, että **Kasurisen Hilkka** oli tilannut kyydin, mutta häntä ei ollut näkynyt. Taksikuski oli soittanut ovikelloa monta kertaa, ilman vastausta." Ei kai mitään ole tapahtunut?

Laitan **Anitalle** tekstiviestin, missä selitän tilanteen. Kohta puhelin soi, näen numerosta, että se on Anita.

Soittajan ääntä ei kuitenkaan kuulu, huhuilen ja huhuilen puhelimeen aikani, kunnes katkaisen puhelun. Kohdasta se soi uudestaan, sama juttu linjalta: kuuluu vaan huminaa. Olen juuri sulkemassa puhelinta uudelleen, kun kuulen **Liinu**-tulkin äänen. "Anitan puhelin on varmaan rikki, ääni kuuluu vasta nyt kun on kaiutin päällä. Nyt äänesi kuulee koko rautatieasema." Sovimme, että Anita yrittää soittaa tekstipuhelinkeskuksen kautta Justiinalle.

Kun saavun asemalle Anita ja Liinu katselevat parhaillaan aikatauluja. "Justiina ei vastaa tekstipuhelimeen. Täytyy lähteä selvittämään tilannetta. Ehdimme vielä myöhemmällä junalla." Mutta samassa näemme, kuinka Justiina porhaltaa asemalle takki auki, käsipuolessaan tumma komea miehenköriläs. Ennen kuin ennätämme päästää mielikuvituksemme valloilleen Justiina kertoo, että sai kyydin naapuriltaan. "Muistin taksitilauksen ajan väärin, tuntia liian myöhään. En huomannut ovikellon soittoa, olin varmaan kylpyhuoneessa, sinne vilkkuvalot eivät näy", Justiina selittää hätäntyneenä. "Onneksi naapuri tarjoutui viemään asemalle, kun huomasin erehdykseni ja selitin hänelle tilanteen."

Lipunosto ja matka Tampereelle sujuu ilman muita kommelluksia. Tampereen asemalla joukko hajaantuu,

kun Anita, Justiina ja Liinu lähtevät etsimään kukkakauppaa ja minä Arvo Karvista. Kukkakaupat ovat kuitenkin kiinni. Kokoonnuttuamme kaikki yhteen Arvo sanoo, että haluaa ostaa paluumatkalle lipun valmiiksi. Hänellä on toinen meno vielä iltapäivällä. Päätämme, että ostamme kaikki liput kello 18.07 junaan, koska on hiihtoloman viimeinen päivä ja junat ovat mahdollisesti täynnä. Lippukassa on pientä sähläystä, lipunmyyjä yrittää saada selkoa, että montako eläkeläislippuja ja montako saattajalippua nyt joukolle tuleekaan. Anita lykkää lippukasan käteeni, minä selaan niitä läpi ja yritän tarkistaa, että kaikki liput ovat varmasti samaan vaunuun. Ojennan sitten Arvolle hänen oman lippunsa, Justiina ja Anita ottavat muut lippumme.

Arvo Karvinen lähtee Hilkan juhlista kahden aikoihin. Me muut olemme paikalla vielä yli neljään, kunnes juhlat ovat ohi. Huomaamme, että ennättäisimme jo seitsemän yli viisi junaan. Päätämme lähteä asemalle ja kysyä, onko aikaisemmassa junassa tilaa. Jos tilaa on, soitamme Arvolle, että ennättääkö hän samaan junaan. Seuraan liittyy vielä **Tuula Hartikainen** tulkkinsa kanssa. Tuulalla on seuraavana päivänä kokous Helsingissä. Asemapalvelun lippukassalla meitä odottaa yllätys: minä, tiedottaja-Tuija olen sählännyt pahemman kerran lippujen kanssa ai-

kaisemmin päivällä. Olen antanut Arvolle pelkän saattajalipun, meillä neljällä on kolme näkövammaislippua ja yksi saattajalippu! Meidän on siis joka tapauksessa odotettava Arvoa. Mutta ennättäisikö hän asemalle ajoissa, että saisimme kaikki vaihdettua liput aikaisempaa junaan?

Kello on 16.25, kun soitan Arvolle ja selitän tilanteen. Hän kertoo, että on valmis lähtemään ja sanoo tilaavansa heti taksin. Odotamme aseman käytävällä, ja seuraamme silmä tarkkana asemalle saapuvia takseja.

Klo 16.38 puhelin soi uudelleen. Arvo kertoo odottaneensa taksia turhaan yli 10 minuuttia. Hän varmistaa uudelleen junan lähtöajan: klo 17.07. Matkaa asemalle on noin kuusi kilometriä. Jos taksi tulisi heti uudella soitolla, Arvo saattaisi ennättää vielä ajoissa asemalle. Lippukassan mukaan juna alkaa täytyä.

Teemme suunnitelman, miten nopeimmin ehtisimme junaan. Muut uskaltavat, kaikesta huolimatta, antaa lippunsa minulle säilytettäväksi, että ne olisivat yhdessä paikassa. Justiina ja Liinu asettuvat lähtökuoppiin. He aikovat lähteä juoksemaan junalle heti, jos Arvo tulee ajoissa.

Kello 16.45 Arvo soittaa ja kertoo olevansa taksissa. Pyydämme, että aikaa säästääksemme taksi jättäisi

hänet suoraan asemapalvelun edessä olevalle ulko-ovelle pääoven sijaan. Anita menee hermosauhuille ulos odottamaan.

Klo 16.56 Arvon taksi pysähtyy asemapalvelun oven eteen. Liinu ja Justiina lähtevät kiirehtimään junalle. Me muut menemme lippukassalle. Lipunmyyjä on seurannut tilannetta ja jännittänyt ehtimistämme junaan. Hän on jo varannut meille valmiiksi paikat. Tuula ostaa oman lippunsa, me muut vaihdamme valmiit liput tuntia aikaisempaan junaan. Klo 17.02 asemapalvelun myyjä ohjaa meidät läheiseen invahissiin, portaita pitkin emme enää ennättäisi oikealle raitteelle.

Huokaisemme kaikki helpotuksesta. Vitsaillen kysymme Arvo Karviselta, että kuinka monta kertaa elämässä häntä on ollut vastassa kuusi komeaa naista, jotka ovat odottaneet häntä näin innokkaasti.

Kaksi minuuttia ennen junan lähtöä astumme lipuissamme merkittyyn junavaunuun. Tuulan tulkki jää Tampeelle ja toivottaa nauraen meille hyvää matkaa. Juna nytkähtää jo liikkeelle, kun vielä mietimme, miten jaamme paikkamme. Matka sujuu rattoisasti rupatellen. Kaikki ovat tyytyväisiä, että meidän ei tarvinnut odottaa asemalla ylimääräistä tuntia. ■

Kommunikaatiopalvelut - erityysoaamisen keskus

Raili Karisaari

Kommunikaatioprojekti, viralliselta nimeltään Kommunikaation eri mahdollisuudet -projekti, päättyi vuoden 2005 lopussa. Projektin aikana tuotettiin runsaasti materiaalia ja kehitettiin kommunikaatiomenetelmiä.

Projektin loputtua kehittämistyön jatko nähtiin erittäin tärkeäksi. Niinpä annottiin Raha-automaattiyhdistykseltä rahoitusta, jotta kommunikaatiopalvelut voisi jatkossa toimia yhdistyksen pysyvänä toimintona.

RAY myönsi rahat ja helmikuussa 2006 Kommunikaatiopalvelut aloitti uutena yksikkönä. Toiminnasta vastaa kommunikaatiopäällikkö, johon tehtävään nimettiin **Riitta Lahtinen**. Viime maaliskuussa Riitta jäi loppuvuodeksi toimivapaalle, mutta työ ei suinkaan pysähtynyt. Riitan sijaisena toimi oululainen viittomakielen tulkki, kasvatustieteen maisteri **Anne Ylitalo**, joka Riitan poissa ollessa keräsi tietoa viittomisesta kaventuudessa näkökentässä ja toimitti kirjan Muuttuva kommunikaatio. Tammi-kuun puolivälissä Riitta Lahtinen pa-

lasi uuteen työhönsä innostuneena ja ideoita pursuten.

Mitä kommunikaatiopalvelut pitää sisällään?

“Tämä on kommunikaation erityysoaamisen keskus, joka tutkii ja kehittää kuurosokeiden, perheiden ja lähiyhteisön kommunikaatiota. Kommunikaatiopalvelujen tehtävänä on toimia moniammatillisen osaamisen tuottajana. Sen tukena toimivat asiantuntijaryhmät, yhdistyksen työntekijät ja kommunikaatiotiimit”, Riitta kiteyttää.

“Kokoan mm. tutkimustietoa ja arjen kokemuksia, joista on tarkoitus tuottaa materiaalia eri muodoissa kuurosokeiden, yhdistyksen työntekijöiden ja lähiverkostojen tarpeisiin.”

Kommunikaatiopalvelut tarjoaa neuvontaa kommunikaatioon ja tulkkaukseen liittyvissä kysymyksissä. Kuurosokeiden tulkkipalvelun kanssa tehdään tällä hetkellä yhteistyötä mm. kuurosokeuteen liittyvien syventävi-

en opintojen ja näyttökokeiden suunnittelussa ja tarjonnassa. Luodaan kommunikaatio-opetusta antavien henkilöiden koulutus- ja tukijärjestelmä.

Kommunikaatiopalvelut osallistuu myös kansainvälisen kuurosokeustyön kehittämiseen. Tähän Riitalla on jo hyvä pohja, sillä hänellä on takanaan monien vuosien yhteistyö kuurosokeusalan yhteisöihin Pohjoismaissa ja eri puolilla Eurooppa.

Kuurosokeat mukaan työhön

Tällä hetkellä Kommunikaatiopalvelut toimii pääasiassa yhden henkilön eli Riitan voimin. Miten tulevaisuudessa?

“Toiveena on, että Kommunikaatiopalvelut voisi työllistää kuurosokeita muun muassa kommunikaatio-ohjaajiksi”, Riitta sanoo.

“Meillä on jo koulutettu kolme kommunikaatio-ohjaajaa, jotka kukin ovat perehtyneet tiettyyn kommunikaatio-alueeseen. He voisivat auttaa myös esimerkiksi materiaalien tekemisessä. Lisäksi yhdistys on kouluttanut tupa-kouluttajia. Heillä on tärkeää tietotaitoa, joka olisi hyvä saada laajemmin yhdistyksen ja tulkkipalvelun käyttäjien käyttöön.”

Riitta katsoo tulevaisuuteen myönteisen odottavasti. Edessä on laaja työkenttä kuurosokeiden toimintamahdollisuuksien parantamiseksi. Nyt kun kommunikaatiopalvelut on saatu jatkuvaksi toiminnaksi, on helpompaa suunnitella yhteistyötä yhdistyksen eri toimipisteiden kanssa mm. koulutuksen ja materiaalien tuottamisen järjestämisestä.

“Olen avoin kaikille uusille kehittämissideoille”, Riitta toteaa. ■

Tupa-palsta: Tulkkauksen etiikka

Jaana Marttila

Tulkin rooli ja työnkuva ovat vahvasti sidoksissa tulkkien ammattisäännöstöön. Sitä voidaan kutsua myös ammattietiikaksi. Säännösten tavoitteena on taata tulkkauksen puolueetto-

muus ja luotettavuus. Tulkki sitoutuu ammattieettisiin sääntöihin, kun hänet hyväksytään tulkkitoiminnan yhteistyöryhmän ylläpitämään tulkkipokkariin.

Erityisen tärkeäksi säännöksi koetaan tulkin vaitiolovelvollisuus. Se tarkoittaa, että tulkki ei kerro kenellekään ulkopuoliselle henkilölle tulkkaukseen liittyviä asioita.

Etiikkaan liittyvistä asioista on käyty paljon keskustelua vuosien varrella. Aiheina ovat nousseet esiin mm. tulkin ja työntekijän roolien erot ja tulkin esteellisyys toimia tulkkina joissakin tilanteissa. Keskustelu jatkuu mm. yhteistyössä Kuulonhuoltoliiton Tupuprojektin kanssa. Projekti on kutsunut koolle eri ryhmiä keskustelemaan tulkkauksen etiikasta. Kevään aikana saamme lisätietoa näiden keskustelujen tuloksista.

Tässä Tupa-palstassa käsitellään tarkemmin tulkin ja työntekijän roolien eroja ja siinä huomioitavia asioita.

Tulkin ja työntekijän roolien eroja

Tilanne, jossa viittomakielen tulkki voi olla samalle asiakkaalle sekä tulkkina että työntekijänä on mahdollinen esimerkiksi silloin, kun viittomakielen tulkki (tai kirjoitustulkki), on töissä esimerkiksi jossain palvelutalossa tai liitossa. Hänet on palkattu sinne tekemään pääasiassa muuta kuin tulkin työtä.

Jos tällainen työntekijä tekee myös tulkkauksia työpaikallaan (silloin kun

työpaikalla on kuuroja, kuuroutuneita, huonokuuloisia tai kuurosokeita työkavereita tai asukkaita), hänen on pidettävä huolta siitä, että työntekijän ja tulkin roolit eivät sekoitu toisiinsa.

Otetaan esimerkki palvelutalossa työskentelevästä viittomakielentulkin koulutuksen saaneesta ihmisestä. Kun tämä tulkkikoulutuksen saanut työntekijä tekee palvelutalossa työtään, hän toimii työnantajan määrittelemässä roolissa. Hän on talon asukkaiden hoitaja, hän avustaa ja toimii monella tavalla toisin kuin viittomakielentulkki. Työntekijänä hän voi sanoa mielipiteensä asiaan.

Jos hän toimii tulkkina saman palvelutalon asukkaille, hän on tulkin roolissa. Tulkin roolissa hän ei ole hoitaja. Tulkin roolissa hän ei avusta, eikä huolehdi esimerkiksi lääkärin määräämistä resepteistä kuurosokean puolesta. Tulkin roolissa hän ei sano mielipiteitään vaan on puolueeton sekä kunnioittaa asiakkaansa itsenäisyyttä ja itsemääräämisoikeutta.

Työntekijöiden tehtäviin kuuluu myös tämän palvelutalon asukkaiden tukeminen mahdollisimman suureen itsenäisyyteen ja omien asioidensa hoitoon. Yksi hyvä tapa on tukea heitä käyttämään mahdollisimman paljon tulkkia. Tulkin tilaaminen ja käyttäminen eivät estä hoitajaa olemaan

mukana tilanteissa omassa roolis-
saan, työntekijänä.

Tulkin tehtävänä on tulkata, mutta esimerkiksi palvelutalon työntekijät tekevät paljon muutakin. Kun työntekijä toimii myös tulkkina, vastuu työntekijän ja tulkin roolien erottamisesta ei kuitenkaan voi olla kuurosokealla, vaan tulkkina toimivalla työntekijällä sekä hänen työnantajallaan.

Tulkkaustilanne itsessään on kaikkia osapuolia kuormittavaa, roolien sekaantumisen vaara kuormittaa tilan-
netta turhaan lisää. Kun työntekijä on saman kuulevan (esimerkiksi lääkä-
rin) kanssa tekemisissä milloin työntekijänä, milloin tulkkina, hämärtyy tulkin rooli myös kuulevan mielessä. Todennäköisesti kuuleva saa väärän kuvan palvelutalon asukkaan itsenäisyydestä tämän myötä.

On hyvä muistaa, että vammaispalvelulaki ja -asetus antavat jokaiselle kuurosokealle oikeuden käyttää tulkkipalvelua vähintään 360 tuntia vuodessa.■

Irman palsta:

Kevyt pääsiäiskakku

Ainekset:

3 munaa
1 rkl sokeria
1 tlk raejuustoa
1 tlk maitorahkaa
0,5 dl vehnäjauhoja
1 dl kermaa
1 dl maitoa
1 dl appelsiinimarmeladia

Pinnalle:

1 dl appelsiinimarmeladia

Sekoita raejuustoon maitorahka ja vehnäjauhot, lisää maito ja kerma sekä appelsiinimarmeladi. Vaahdota munat ja sokeri hyvin, sekoita joukkoon raejuustoseos ja levitä kakku-
massa voideltuun, matalareunaiseen
vuokaan. Paista kakkua 175 asteessa noin 30 minuuttia.

Ota vuoka uunista ja levitä pinnalle appelsiinimarmeladia. Kuumenna kakkua vielä noin 10 minuuttia.

Monet kuurosokeat pitävät kevyestä pääsiäiskakusta.■

Helvi Pihlajaharjun muistolle

Jorma Säynäjäkangas

Siunaustilaisuudessa 2.3.07

Aina vierailtuani **Helvin** luona ja lähtiessäni ajamaan mieleni siirtyi askartelemaan elämän perimmäisten kysymysten parissa. Mitä on onnellisuus? Milloin ihminen on tyytyväinen? Ajattomuutta huokuva vanha rakennus ja ennen kaikkea Helvin rauhallinen olemus sen saivat aikaan.

Helvi syntyi Seipäjärvellä 16.1.1923 ja kuoli 16.2.2007. Kuudesta sisaruksesta vain veli ja sisko saivat Helvin lisäksi elää aikuista elämää. Helvi asui lähes koko ikänsä Pihlajaharjussa, synnyinkodissaan. Lehmiä Helvi oppi hoitamaan ja lypsämään jo nuorena. 60-luvulla hän oli muutama vuoden Sassalissa karjakkona – tai piikana, kuten silloin sanottiin. Evakossa Ruotsissa Helvi oli myös lehmien mukana. Ja vuodesta 1969 Helvi asui veljensä **Väinön** kanssa Pihlajaharjussa saaden arvostusta ja palkintoja lehmien hoidosta.

Helvi seurasi aikaansa: hän luki lehtiä ja soitti puhelimella. Maailman ja

kylän asiat olivat hänellä tiedossa. Helvi oli tiedonhaluinen, valpas, siukas ja hänen päätään ei käännetty helpolla. Vaatimattomana ihmisenä Helvi oli vähään tyytyväinen ja hän ammensi ilonsa hyvin pienistä arkipäivän asioista. Yksinäisyydestä huolimatta yksinasuminen oli Helvin mieleen, hän sai tehdä kotona asiat mielensä mukaan. Viimeiset vuodet olivatkin hänelle vahvaa aikaa. Sukulaisten lisäksi Helvin ystävistä **Raija** ansaitsee erityismaininnan. Raija otti Helvin kyytiin ja he kävivät usein mm. Käyrämön baarissa – jo ennen kuin Raijasta tuli Helvin vaki-
tuinen avustaja. Ja veljenpoika **Sep-
po** oli hänelle rakas, aivan kuin oma poika.

Helvin lapsuuden aikana työtä oli paljon ja koulua Helvi sai käydä vain kaksi luokkaa. Kaikesta huolimatta tyytyväisyys elettyyn elämään ja asumiseen synnyinkodissa huokui hänestä. Ei hän halunnut kotoaan juuri minnekään lähteä. Huolehtiva

sävy äänessään hän sanoi, että kotona on monta asiaa tehtävänä. Kotikäyntieni aikana juustoleipää löytyi aina pöytään. "Se on ruokasaa", Helvi sanoi.

Helvillä oli monia mukavia sanontoja, joita me Raijan kanssa muistelimme. Kahvista hän saattoi sanoa, että onkohan tämä "lievää". Raijan hyvään huomeneen tuli vastaus: "Huomenta Huotarista". Ja "niin näkyy, sanoi sokia, vaikkei nähnytään". Vaivojaan Helvi ei paljon valitellut eikä pikkukupujen vuoksi lähtenyt lääkäriin. Rintakipuun hänellä oli lääkkeenä kylmä vesi. Hänellä oli monia muitakin kansanparannuskeinoja.

Kaikista vaivoista ja vastoinkäymisistä huolimatta Helvi oli onnellinen ihminen. Hän oli läsnäoleva, arjen pieniä asioita arvostava eikä murehtinut vaivojaan eikä elämänsä ratkaisuja. Hän sai elää rauhassa Kaikki-Valtiaan kämmenellä. Koin pyhän kosketuksen Pihlajaharjun vanhassa pirtissä. Jostakin tulee mieleeni runoilijan sanat: "Tuossa hiljaisuuden levollisessa liikkeessä lepäsi elämän voima ja perusta kukkien loputtomasti. Olemme saman valtameren pinnalla olevia aaltoja."■

Hyvän elämän peruskiviä

Hilkka Kasurinen

Päivätoiminta merkitsee minulle paljon. Olen saanut toiminnallisia virikkeitä ja henkistä valmiutta. Se on antanut voimia ja pirteyttä liikunnallisesti ja kehittänyt yhteishenkeä toisten parissa. Olen saanut kykyjä elämään.

Elämänohjeenani on itsensä kasvamisen ja kehittäminen, olla yhteiskunnallisesti paljon mukana, oppimassa tietämässä ja kuulostelemassa.

Elän elämänvaihetta, missä monipuolinen toiminta kannustaa ja antaa tahdonvoimaa. Kuulonäkövammaisten parissa olen saanut yhä enemmän innostusta ja kuluneet vuodet ovat muistoja täynnä. Pirteä **Anita Palo** on järjestänyt meille jo usean vuoden ajan monipuolista ohjelmaa Kuurosokeiden kerhossa ja Päivätoiminnassa.

Huumorin ylläpitäminen on minulle tärkeää kutsumustyötä. Huumorin avulla voi piristää väsyneitäkin. Suut-

tuminen ja viha tuottaa harmia ja paljon sydänsuruja. Meillä on kaikkien syytä etsiä ystävyyttä ja sopusointuja, niitä parempia puolia, veljeyttä ja sisaruutta. Pitää olla vahva usko elämäänsä, ja elää täysillä. Itse elän elämäni parhaan kykyni mukaan. Hyvän elämän peruskivi ei sammutoidu.

Tulkkipalvelu on meille tärkeä, ilman sitä ei meillä mikään toimisi. On ihanaa, kun olemme saaneet kuulonäkövammaisille suunnattua toimivaa tulkkipalvelua. Ilman tulkkipalvelua emme voisi osallistua mihinkään, olisimme aivan avuttomia. Olen siitä erittäin kiitollinen, samoin tulkkityön lisääntymisestä. Tulkit ovat silminä ja korvina, opastavat ja toimivat myös auttamistehtävissä siinä missä omat voimat eivät riitä. Tämä kaikki lisää elämään rikkautta ja antaa voimia ja ahkeruutta osallistua.■

Päivätoiminnan kauneuspäivä ja kuntopiiri syksyllä 2007. Kuva: Anita Palo.

Viisi kysymystä

Koonnut Aatos Ahonen

1. Mikä on guava?
2. Kirjailijat käyttävät joskus salanimiä. Mikä oli Ilmari Kiannon salanimi?
3. Erkki Kivikoski toimi erään kerhon puheenjohtaja vuodet 1963 - 1964. Missä kerhossa hän toimi?
4. Golf-virta lämmittää huomattavasti ilmastoa Länsi- ja Pohjois-Euroopassa. Kuinka monta astetta Golf-virta lämmittää meren rannikolla olevia maita?
5. Minkä niminen on selkärangan ylin nikama?

Vastaukset:

1. Trooppinen hedelmä
2. Antero Avomieli
3. Viisasten kerhon
4. Yhdeksän astetta
5. Atlasnikama ■

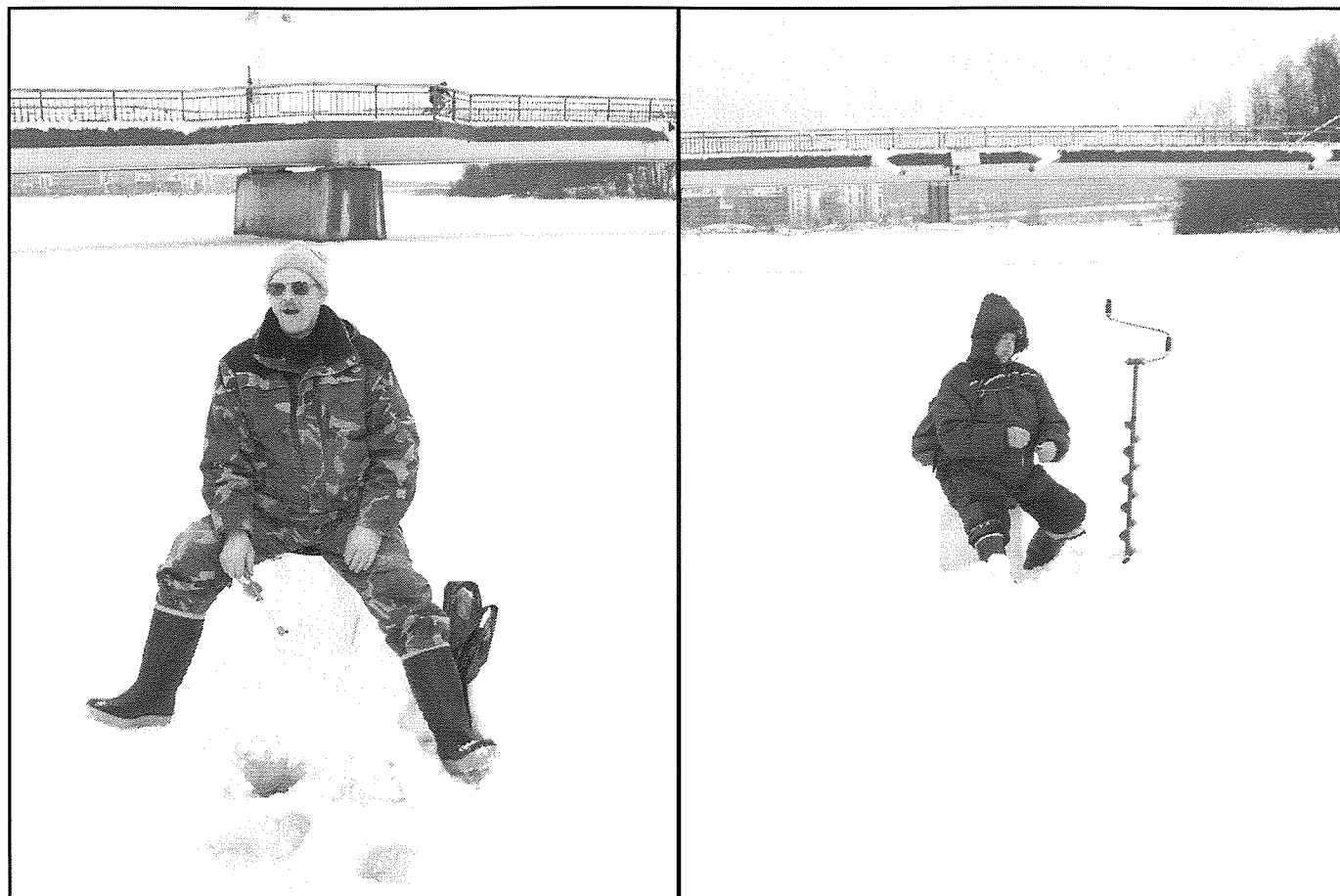
Kalakerho Kalakaverien SM-pilkkikisat

Mauno Kungas

Kuurosokeiden SM-pilkkikilpailut pidettiin Jyväskylässä Jyväsjärvellä 3.3.2007. Mukaan oli ilmoittautunut 12 kuurosokeaa. Pitkän, kylmän pakaskauden jälkeen sattui pilkkijöille ihanteellinen pilkkikilpailusää: lämmin +2 astetta, tuuleton mutta pilvinen sää. Saalistakin tuli mukavasti, mutta sen verran pieniä kalat olivat, että kalapussista ei kovin painavaa tullut.

Seuraavat pilkkikisat pidetään Seitarannassa Rovaniemellä, varapaikana on Pihlajaranta Oulussa.

Pilkkikilpailut uutisoitiin Viittomakielisissä uutisissa sunnuntaina 4.3. Uutispätkän voi katsoa netissä uutisten kotisivuilla osoitteessa: www.yle.fi/viittomakielisetuutiset/id54843.html ■

Innokkaita pilkkijöitä jäällä. Kuvat (myös takakannen pilkkikuva): Leo Turunen

Tekstitettyjä ja viittomakielisiä ohjelmia toivotaan lisää

Tuija Wetterstrand

Tekstityspalvelu on YLE:n Teksti-tv:n kautta tarjoama mahdollisuus valita suomenkieliseen ohjelmaan suomenkielinen tekstitys. Palvelu on ensisijaisesti suunnattu heikkokuuloisille, sillä tekstityksessä käytetään erivärisiä tekstejä ilmaisemaan eri puhujia. Tekstityksen avulla voidaan kertoa myös taustaaanistä, kuten "askelia" tai "lapsen itkua taustalla". Tekstityspalvelun erityisominaisuudet tulevat näkyviin vain digitelevisiossa.

Tekstitettyjen kotimaisten ohjelmien osuus kaikista ohjelmista on noussut vuodessa 20:sta prosentista 30:een. YLE on luvannut nostaa tekstitettyjen suomenkielisten ohjelmien osuutta edelleen, mutta ei ole halunnut sitoutua mihinkään konkreettisiin lukuihin. Vaikuttamistyötä siis tarvitaan edelleen.

Myös viittomakieliset vaativat lisää tekstitettyjä kotimaisia ohjelmia. Viittomakielisten toivelistalla on myös lisää viittomakielistä ohjelmaa. Ohjelmien pitää myös olla laadukkaita viit-

tomakielisiä käännöksiä, ei tulkattuja. Viittomakielisissä uutisissa halutaan olla tarkkoja, kun uutismateriaalia käännetään viittomakielelle. Siksi tiivistä yhteistyötä tehdään suomen kielen ja viittomakielen lautakuntien välillä. Päivittäistä lähetystä toimittavat viittomakielentaitoinen toimittaja ja äidinkieleltään viittomakielinen kuuro viittoja. Myös viittomakielisten uutisten toimitussihteeri on kuuro.

Päivittäisten viittomakielisten uutisten lisäksi televisiossa ei ole muuta säännöllistä viittomakielistä ohjelmaa. Erityisesti viikonloppuisin kaivattaisiin pidempää vähintään tunnin mittaista ohjelmaa viittomakielisille, sekä erityisesti lapsille tehtyä viittomakielistä ohjelmaa. Viittomakielisten uutisten lähetysaikaa haluttaisiin pidentää vähintään viidestä kymmeneen minuuttiin arkisin.

Tekstitettyjen ohjelmien luettelo löytyy TekstiTV:n sivuilta 330. ■

Lontoo, vanha kotikaupunkini

Teksti ja kuvat Seija Troyano

Aika tunnetusti kultaa muistot. Vierailin äskettäin vanhoilla kotikulmillani Lontoossa ja etukäteen mietin, miltä Lontoo näyttää tänään, lähes 26 vuoden jälkeen siitä, kun muutin takaisin Suomeen?

Pääpiirteissään kaupunki on yhä samanlainen kuin asuessani ja työskennellessäni siellä vuosina 1974-81. Itselleni suurin muutos oli äänimaailmassa.

Asuessani Lontoossa minulla ei vielä ollut kuulokimplanttia, joka tänään tarjoilee kaiken maailman äänet kuultavakseni. Huomasin nyt, että Lontoossa todella riittää ääntä! Poliisin ja ambulanssin sireenien huuto hätkähdytti vähän väliä: mitähän taas ja missä nyt?

Pimeä ja sateinen ilta sai ihmettelmään, miten pimeää Lontoossa voi olla. Muistikuvissani en näin pimeää muistanut! Vuosina, jolloin Lontoo oli arkeani, en tainnut vielä ymmärtää mitä pelko on. Nyt ihmettelin, miten silloin uskalsinkin – tulla ja mennä, villisti ja vapaasti. Kävellessäni pitkin Thames-joen rantaa mietin, etten tänään enää uskaltaisi yksin siellä liikkua. Kadun varrella huomasin kyl-

tin: "Poliisi etsii paikalla tapahtuneen henkirikoksen silminnäkijöitä." Vaikka kyllä Lontoossa sattui ja tapahtui silloinkin kun asuin siellä, koko ajan. Pommeja räjähti ihan lähistöllä. Vasta nyt voin ymmärtää vanhempieni huolen ja pelon – huolta lisäsi pieni lapsenlapsikin siellä kaiken keskellä.

Tällä kertaa majoituin Russell Squaren lähellä olevaan hotelliin. Ravintolasta näkyi suoraan aukio, jossa pari vuotta sitten räjähti pommi tappaen yli 50 ihmistä. Siitä kerrottiin isoin otsikoin myös Suomen TV:ssä ja lehdistössä.

Maailma on tänään pieni: hotellissa, johon majoituin, työskenteli kaksi suomalaista tyttöä! Pieni pyrähdys läheiselle kadulle toi vastaan hauskan yksityiskohdan; The Horse Hospital, Hevossairaala, luki keskellä vilkkaaliikenteistä katuä sijaitsevan rakennuksen seinässä. "No, hevosiahan Englannissa riittää moneen lähtöön, pitäähän niillä olla kaupunkisairaala", tuumin.

Uusinta uutta kokemuksena edusti valtava "maailmanpyörä." The London Eye, Lontoon Silmä, joka on rakennettu vuonna 2000. Sen korkein kohta on

135 metriä ja sen istuinkapseleihin mahtuu yhteensä 800 ihmistä. Pyörä kiertää ympäri puolessa tunnissa ja kapseliin mennään laiturilta nopeasti sen liikkuesssa, samoin poistutaan. Näkymä korkeudessa oli huikea ja vatsanpohjassa tuntui perhosia. Koko Lontoo iltavaloineen levittäytyi alla. Näkymä ulottui kilometrien päähän.

Ennen kierrosta odottelimme yhtä seurueemme jäsentä läheisessä lipunmyynti- ja matkamuistorakennuksessa. Huomasin edessäni James Bondia esittäneen kuuluisan näyttelijän hahmon. Mutta vain vahanukke

siinä seiso paukkurauta kädessään.

Tällä kertaa vierailuni Lontooseen oli sananmukaisesti pikavierailu. Silti vierailu antoi taas paljon ja herätti muistoja. Maanalaisessa matkalla lentokentälle hätkähdin, kun kuulutuksessa sanottiin, että seuraava asema on Hammersmith. Se on vanha tuttu lähiasemani, josta niin monet kerrat lähdin jonnekin tai tulin jostakin. Asema ei ollut muuttunut, se oli ennallaan, hyvin tunnistettavasti portaineen kaikkineen.

Those were the days – oi niitä aikoja!■

Kaikenmaailman vahanukkeja, ja ihan aidon näköisiä, Seikku tuumii.

Mennään bussilla, mutta mikä on numero...Ihan kuin silloin ennen!